

relsen afgør, hvorvidt audiovisuelle samlinger skal udlånes, er ny.

Til § 1.

§ 1 fastslår folkebibliotekets formål og de funktioner, det har pligt til at varetage for at opfylde dette formål. Det fastslås endvidere, at benyttelsen skal være vederlagsfri. Formuleringen svarer til nugældende lovs § 1, dog med den tilføjelse, at folkebiblioteket også skal udøve informationsvirksomhed. Denne funktion har hidtil kun været nævnt i bekendtgørelsen (§ 1, stk. 1, sidste punktum, jfr. § 26).

Med hensyn til formålet fastholdes det hidtidige synspunkt, at folkebiblioteket er en kulturformidlende institution, hvis opgave er at fremme oplysning, uddannelse og kulturel aktivitet dels ved „at give den enkelte borger mulighed for selvstændig meningsdannelse, almen og faglig orientering og kundskabstilegnelse, personlig udvikling og kunstnerisk og menneskelig oplevelse“ (Bekendtgørelse om folkebiblioteker § 1, stk. 1), dels ved at støtte den almindelige kulturelle aktivitet i virkeområdet. Dette skal ske dels ved at opbygge hertil egnede samlinger og stille dem til rådighed for benytterne, dels ved at tage initiativ til kontakt og knytte forbindelse til aktiviteter af folkeoplysende eller anden kulturel karakter i virkeområdet (Bek. § 1, stk. 2). Folkebiblioteket har derimod ikke pædagogiske opgaver i snævrere forstand og er således ikke forpligtet til at varetage undervisning, drive studiekredse o. lign., men støtter og supplerer sådanne aktiviteter gennem sin almindelige virksomhed. Om forpligtelserne i forhold til undervisnings- og andre institutioner henvises til bem. til § 3.

Materialesamlingerne skal dels omfatte bøger, tidsskrifter, aviser og musikaler, altså bogligt materiale i videre forstand, dels audiovisuelle samlinger.

Ved audiovisuelle samlinger forstås i denne forbindelse materialer, som konserverer lyd eller billede, fx grammofonplader, lydbånd, dias, film, m. v. og det til dette materiales udnyttelse på stedet nødvendige apparatur incl. radio og fjernsynsmodtager. Endvidere billedkunst, hvorved menes mangfoldiggjort kunst som grafik, fotografier, plakater og reproduktioner, og unikke kunstværker som tegninger og akvareller, men ikke malerier, skulpturer og kunsthåndværk.

At folkebibliotekernes tilbud også omfatter audiovisuelle materialer er et naturligt led i den almindelige udvikling. Det audiovisuelle materiale og apparatur har vundet en stadig større udbredelse, ikke mindst i skolernes undervisning, og det har på en helt anden måde end tidligere vænnet befolkning-

gen til at modtage viden og oplevelse gennem lyd og billede parallelt med læsning. I visse tilfælde må de audiovisuelle materialer endog anses for at være et mere velegnet informationsmateriale end litteratur, ikke mindst for svagtsende, læseretarderede og på anden måde handicappede.

Folkebibliotekernes formidling af audiovisuelle materialer blev første gang lovfæstet i nugældende bibliotekslov (§ 1). Der blev i bekendtgørelsen (§ 22, stk. 3) indført en vis begrænsning i adgangen til at anskaffe audiovisuelt materiale, idet denne indtil videre er gjort afhængig af en godkendelse fra biblioteksdirektøren. Kriteriet for godkendelse er især „størrelsen af bibliotekets bogbestand og årlige bogkonto“. Dette godkendelseskrav er ikke videreført i lovforslaget.

At folkebiblioteket skal stille samlingerne til rådighed betyder som hovedregel, at alt materiale dels skal kunne benyttes på stedet, dels skal kunne hjemlånes. Denne regel er dog modificeret ved forslaget i § 2, stk. 3, jfr. bemærkningerne hertil.

Materialesamlingerne bør opbygges, så de i videst muligt omfang tilgodeser alle aldersklasser.

Opbygningen af folkebibliotekets samlinger bør ske under hensyntagen til, at biblioteket også skal kunne udøve informationsvirksomhed. Denne forpligtelse er ikke nævnt i den nugældende lov, men påhviler bibliotekerne i henhold til § 1, stk. 1, sidste punktum i bekendtgørelse om folkebiblioteker. Der sigtes til den form for service, der også benævnes referencevirksomhed, og som består i, at enkeltbenyttere, institutioner eller virksomheder ved personlig, telefonisk eller skriftlig henvendelse til et bibliotek kan få besvaret spørgsmål eller få konkrete oplysninger, få henvisninger til eller fortegnelser over litteratur og andet materiale om et givet emne osv. Informations- eller referencevirksomhed af denne art er et naturligt og vigtigt led i bibliotekets virksomhed. Bestemmelsen er derfor optaget i selve loven for at understrege betydningen af, at denne opgave udbygges dels i det enkelte bibliotek, dels i et samarbejde mellem bibliotekerne, idet forespørgsler, der ikke kan besvares af det pågældende bibliotek, bør videresendes til et andet, evt. til en instans uden for folkebibliotekerne.

Materialernes benyttelse på stedet eller hjemlånet og informations- eller referencevirksomheden skal være vederlagsfri for benytteren. Princippet om vederlagsfri biblioteksbenyttelse, der har været gældende i lovgivningen siden 1950, og som nu har fundet udtryk i UNESCO-manifestet 1972 om folkebiblioteker, er således videreført.

I § 1 er det altså angivet, hvad forpligtelsen til at etablere en folkebiblioteksbetjening indebærer med